

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АУДИТОРСЬКА ПАЛАТА УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ ТА АУДИТОРІВ
УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ
АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ ОКД»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МОЛДАВСЬКА ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ
(м. Кишинів, Республіка Молдова)
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК ІМЕНІ СТЕФАНА БАТОРІЯ
(м. Скерневиці, Республіка Польща)
УНІВЕРСИТЕТ «UNIVERSITAT JUAME I»
(м. Кастельйон-де-ла-Плана, Іспанія)

Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції
«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
АУДИТУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

18 травня 2023 р.

ОДЕСА 2023

<i>Шерстюк О.</i> Формування інтегрованої звітності: обліковий аспект	151
<i>Шигун М., Журавель А.</i> Нова модель адміністрування податку на додану вартість	153
<i>Ясінська І.</i> Управлінський облік витрат в системі управління закладами освіти в контексті європейської інтеграції	157
<i>Ясишена В., Пилявець В.</i> Організаційно-методологічні аспекти управлінського обліку нематеріальних активів та гудвілу	160

СЕКЦІЯ 2 НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

<i>Brzezinski C., Artюх О.</i> Трансфертне ціноутворення: проблемні аспекти контролю	163
<i>Cojocar V., Badicu G.</i> General aspects regarding the audit of "MOLDOVA INNOVATION TECHNOLOGY PARK" residents	165
<i>Idrian P., Ligaj M.</i> Challenges of logistics audit in the era of industry 4.0.	168
<i>Ligaj M., Idrian P.</i> Logistics audit, as a support in the effective management of the enterprise	173
<i>Soimu S., Badicu G.</i> Responsibilities of the audit firm regarding the projection, implementation and function of a quality management system	177
<i>Альошин В.</i> Напрями діджиталізації аудиту безперервності діяльності підприємств в умовах невизначеності	180
<i>Безверхий К.</i> Моделі аудиту інтегрованої звітності корпоративних підприємств	183
<i>Будько О., Шаповал А.</i> Організація аудиту фінансових результатів на підприємстві	184
<i>Грибовська Ю.</i> Внутрішній аудит: необхідність та методика проведення	187
<i>Грищенко О.</i> Організація контролю прокату майна	189
<i>Грищук Г.</i> Історія розвитку й оцінка сучасного стану контролю в Україні	191
<i>Губарєв О.</i> Проблеми розвитку промисловості України в умовах війни	193
<i>Дашкевич Т., Меліхова Т.</i> Аудит основних засобів	195
<i>Дудченко І., Ожаровська О.</i> Особливості проведення аудиту в умовах економічної нестабільності та кризових ситуацій	197
<i>Калюга О.</i> Організація обліку робочого часу в Україні	200
<i>Колісник А., Меліхова Т.</i> Аудит виробничих запасів	202
<i>Кулик Ю., Жигало А.</i> Проблеми та стратегічні напрями розвитку аудиту в умовах цифрової трансформації	204
<i>Лега О., Черненко К.</i> Використання офшорних зон як спосіб ухилення від оподаткування	207
<i>Лоханова Н.</i> Ризик-орієнтований підхід в аудиті відповідно до вимог МСА 315	210
<i>Лубенченко О.</i> Моніторинг системи управління якістю в аудиторській фірмі на основі моделі ділової досконалості ЄВ	211
<i>Малишкін О.</i> Ефект впровадження е-аудиту податків	213
<i>Москаль Н.</i> Мотивація персоналу аудиторської фірми в контексті управління якістю	216
<i>Нежива М.</i> Аудит злиття та поглинання в умовах відкритої економіки	218
<i>Озеран А., Озеран В.</i> Актуальне про нормативно-правове забезпечення аудиторської діяльності в Україні	219
<i>Пісклова С., Меліхова Т.</i> Аудит готової продукції підприємства	222
<i>Пічкур В.</i> Вплив змін законодавства та воєнного стану на аудит в контексті євроінтеграції	225
<i>Продан М., Лучко М.</i> Вплив діджитал-технологій на формування компетентностей аудиторів та їхній професійний інструментарій	228
<i>Самострол С.</i> Аудит в Україні в умовах дії воєнного стану	231
<i>Сарахман О., Шурпенкова Р.</i> Вплив війни на аудиторську професію	233

Ясінська Іда
здобувач вищої освіти
наук. кер. – **Овод Лариса**
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький, Україна

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ВИТРАТ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

В умовах глобалізації світової економіки, спрямування України на євроінтеграцію в усіх галузях суспільного життя, посилення конкуренції, кардинальних змін у технологіях та системах управління відбувається збільшення обсягу інформації, яка не завжди є актуальною, якісною, своєчасною, структурованою. Тому, прийняття ефективних управлінських рішень у всіх сферах економіки, у тому числі в галузі освіти, стає більш складним.

Сьогодні освітня галузь України переживає складні часи, пов'язані з низкою зовнішніх та внутрішніх чинників, але євроінтеграційний вибір, здійснений українською системою освіти, дає можливість отримання нових перспектив, спрямованих на співробітництво та розвиток. У цьому напрямку важливе місце посідає дієва система управлінського обліку закладів освіти, яка може стати важливим фундаментом для прийняття ефективних управлінських рішень, використання конкурентоспроможності освітніх інституцій у розширенні загальноєвропейського простору освіти.

Управлінський облік — основа ефективного прийняття рішень, оскільки він дає змогу обрати й проаналізувати найбільш релевантну інформацію задля створення і підтримки вартості [1].

Організація системи управлінського обліку в установах державного сектору, у тому числі й в закладах освіти, покликана забезпечити ефективне її функціонування. Мета цієї системи полягає у формуванні та передачі інформації внутрішньому управлінському персоналу бюджетних установ цієї галузі за для обґрунтування окреслення, вибору, підготовки, забезпечення прийняття й реалізації управлінських рішень в сфері обліку, контролю, планування й прогнозування економічної ефективності діяльності вказаних суб'єктів господарювання, а також оцінки ефективності прийняття таких рішень.

Сучасна система управлінського обліку включає чимало процедур, вибір яких залежить від цілей управління, здатності оперативно реагувати на зміну зовнішніх і внутрішніх чинників, можливості коригувати неактуальні цілі, прогнозувати ситуацію на майбутнє. Проте, вони повинні відповідати певним принципам управлінського обліку, що лежать в основі всіх інших елементів цієї системи [2].

Такі принципи були запропоновані двома найбільшими організаціями в сфері управління і обліку (СІМА і АІСРА) підприємствам усього світу, незалежно від розміру та сфери діяльності, універсальні принципи управлінського обліку [1]. Ці Принципи визначають передову практику бухгалтерського обліку, яка сприяє прийняттю складних рішень, що забезпечують сталу цінність. Вони відображають бачення генеральних і фінансових директорів, науковців та фахівців з п'яти континентів, яке було сформульоване в ході міжнародних консультацій.

Згідно з документом «Глобальні принципи управлінського обліку» [1] існують чотири базові принципи, які зосереджені на досягненні чотирьох основних цілей: вплив (комунікація породжує інформацію, що має вплив), релевантність (інформація є релевантною), вартість (аналізується вплив на вартість), довіра (розумне керування вибудовує довіру). У цьому документі також детально описані шляхи застосування цих чотирьох принципів у 14 основних сферах управлінського обліку, наведені основні компетенції, якими повинні володіти спеціалісти з управлінського обліку, щоб допомогти підприємствам, у тому числі й закладам освіти, створювати, реалізовувати і вдосконалювати їхні стратегії.

Основні принципи управлінського обліку не протирічать, а базуються на фундаментальних принципах бухгалтерського (фінансового) обліку. Оскільки побудова системи управлінського обліку визначається національними традиціями, розмірами підприємства, характеристикою виробничого процесу і продукції, яку випускають, цілями управління, то кожний суб'єкт господарювання буде формувати власні принципи управлінського обліку. Найефективнішим для підприємств буде реалізація універсальних глобальних принципів управлінського обліку, які є надбанням світової спільноти [3].

В основу формування такої управлінської інформаційної системи варто закласти саме певні власні принципи.

До специфічних принципів управлінського обліку в закладах освіти, слід віднести такі:

- принцип підзвітності центрів відповідальності, який передбачає формування інформації про видатки й витрати для оцінки витрачання бюджетних та власних коштів кожного з центрів відповідальності, потреби в ресурсах та отриманні внаслідок їхнього споживання результатів;

- принцип доречності: інформація, що генерується засобами управлінського обліку, повинна відповідати критерію впровадження розроблених управлінських рішень;

- принцип дієвості вибору: здатність прийняття рішень, які впливатимуть на покращення діяльності установи, її розвитку;

- принцип гнучкості: наявна управлінська система має бути придатною для модифікації та розширення з метою впровадження нових інструментів управлінського обліку;

- принцип комунікативності в обміні інформацією між рівнями структури управління закладом освіти;

- принцип стимулювання: мотивація менеджерів до змін у системі управлінського обліку, здійсненні внутрішнього контролю і регулювання, інтегрованості процесу управління зі стратегією установи.

З урахуванням глобальних та власних принципів управлінського обліку, для впровадження цілісної його системи в закладах освіти необхідно забезпечити організацію:

- технології процесу управлінського обліку;

- праці виконавців та виконання ними функціональних обов'язків в підсистемі управлінського обліку;

- інформаційного забезпечення та розвитку системи управлінського обліку;

- використання фінансових та нефінансових показників для планування, обліку, контролю та аналізу.

Основними завданнями управлінського обліку саме витрат закладів освіти з метою їх оптимізації є:

- 1) обробка, узагальнення та передача необхідної інформації для забезпечення оперативного управління виробничими та невиробничими витратами за елементами та статтями калькуляції;

- 2) перевірка законності, повноти та доцільності використання бюджетних коштів;

- 3) оцінка ефективності діяльності закладу освіти за освітніми та виробничими структурними підрозділами (центрами відповідальності);

- 4) складання управлінської звітності для забезпечення інформацією керівників, внутрішніх та зовнішніх користувачів.

Отже, для реалізації зазначених завдань необхідно вирішити такі питання:

- дотримання глобальних принципів управлінського обліку, особливо в умовах євроінтеграції;

- розробка концепції управлінського обліку в закладі освіти, плану заходів з його побудови, зон відповідальності управлінського персоналу;

- вивчення потреб закладу освіти в інформації щодо різних видів видатків та витрат з боку різних користувачів – керівництва закладу освіти, бухгалтерії, керівників структурних підрозділів;

– виявлення елементів внутрішнього обліку витрат за функціональними напрямками, їх відповідності господарським процесам з виникнення витрат та інформаційним потребам користувачів;

– визначення основних елементів управлінського обліку в загальній обліковій системі: підходів до класифікації витрат, склад центрів відповідальності, методів калькулювання виробничих витрат за видами продукції та послуг.

Таким чином, основними складовими системи управлінського обліку витрат закладу освіти за умови інформаційного й методичного забезпечення мають бути:

1) складання загального кошторису закладу освіти за бюджетними програмами, у розрізі основної освітньої та додаткової діяльності за центрами відповідальності;

2) складання кошторису та бюджетування витрат структурних підрозділів та центрів відповідальності;

3) встановлення системи нормативних показників витрат для калькулювання собівартості продукції та послуг за центрами відповідальності;

4) розробка статей калькулювання виробничої собівартості послуг за основною діяльністю установи та продукції (послуг) за додатковою діяльністю;

5) встановлення переліку статей прямих та непрямих витрат за центрами відповідальності;

6) встановлення деталізованого переліку елементів витрат за загальним і спеціальним фондом та за центрами відповідальності;

7) розробка Робочого плану рахунків управлінського обліку і відображення господарських операцій з обліку витрат (видатків);

8) розробка форм внутрішньої управлінської звітності за центрами відповідальності;

9) контроль та аналіз дотримання норм витрачання ресурсів та цільового використання бюджетних та власних коштів.

Таким чином, приходимо до висновку, що для закладів освіти в умовах євроінтеграції в процесі їх діяльності, а також для планування, обліку, контролю, аналізу найбільш прийнятною сферою для аналітичного їх забезпечення виступає управлінський облік. При цьому існує об'єктивна потреба у відокремленні управлінського обліку від фінансового. Водночас, виділення завдань, принципів та функцій управлінського обліку дає змогу розробити модель концептуальної основи управлінського обліку закладів освіти.

Список використаних джерел

1. Глобальні принципи управлінського обліку. *Привілейованийий інститут управлінських бухгалтерів*. 2014. 56 с. URL: <https://zakon.help/files/article/7192/%D0%93%...D1%83.pdf>. (дата звернення 12.05.2023).

2. Лепетан І.М. Глобальні принципи управлінського обліку та їх застосування на підприємствах. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 3 (53). С. 159–172.

3. Маренич Т.Г., Поливана Л.А., Кирильєва Л.О., Шеховцова Д.Д. Трансформація базових підходів до організації управлінського обліку в умовах глобалізації. *Фінанс.-кредит. діяльність: проблеми теорії та практики: зб. наук. пр.* 2021. Вип.1. С. 99–107. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i36.227667> (дата звернення 12.05.2023).